

CONTROLUL FINANCIAR ȘI AUDITUL PUBLIC INTERN ÎN UNITĂȚILE MINISTERULUI APĂRĂRII NAȚIONALE

*Doctorand Larisa Loredana Beian Răducea, Universitatea „Valahia” din Târgoviște,
I.O.S.U.D. Contabilitate, e-mail: mraducea@yahoo.com*

Rezumat:

After the 1989, the financial auditing acquired new dimensions required by the application of the new laws of modern economy.

The financial auditing objectives in the present stage in the army, aims the system and the performance.

The forms ensemble of the manifestation by the financial auditing are represented under the protection forms of the military institution patrimony, by the quality informations ensurance, observance and application of the operative laws and the optimalization of the military institution resources.

Într-o lume bulversată și mai ales contradictorie, în mersul ei către adevărata civilizație democratică umană, dezvoltarea științei și tehnologiei marchează culmi nebănuite, și creează bunăstare pentru unii, dar, în același timp, și elemente de instabilitate și nesiguranță pentru alții. Ambele laturi au însă și o trăsătură comună, aceea că societatea omenească, deși în ansamblu se dezvoltă și merge înainte, totuși acest lucru se desfășoară în multe privințe pe fondul a numeroase manifestări de încălcare a legilor și a ordinii de drept, de corupție și contrabandă, de criminalitate economico-financiară, precum și de manifestări antisociale, dintre care unele atentează chiar la siguranța națională.

În acest context se derulează și activitățile armatei române în țară și în străinătate, în programele de pregătire și instruire, dar și în teatre de acțiune și operațiuni multinaționale la care militarii participă fără întreruperi în ultimii ani. Toate acestea se desfășoară pe fondul dorinței politice dar și populare de integrare și aderare la structurile europene și euroatlantice.

Pentru a se putea realiza toate aceste planuri asumate, armata României a parcurs și se află în continuare într-un amplu proces de restructurare și redimensionare dorind să-și găsească structura care să răspundă nevoilor și potențialului economico-social propriu, dar și forma de identitate adecvată cerințelor mileniului al treilea.

Problemă deloc nouă, relația dintre factorul militar, cel politic și cel social a ridicat de-a lungul timpului multiple semne de întrebare, răspunsurile fiind dimensionate în funcție de tipul de societate, condițiile istorice sau ideologiile existente.

Exercitarea controlului democratic este o garanție că forțele destinate apărării nu pun în pericol drepturile și libertățile fundamentale ori suveranitatea poporului, valori pe care în fapt sunt chemate să le apere.

Una din cele mai importante măsuri este subordonarea constituțională a forțelor armate, politicii naționale, așa cum aceasta este definită de factorul legislativ. Eforturile pentru depolitizarea forțelor armate trebuie să se concretizeze într-o accentuare a gradului de profesionalizare a acestora și să le protejeze autonomia în domeniul operațional.

Într-o formă sintetică, controlul democratic se prezintă ca fiind ansamblul prerogativelor conferite de Constituție și lege autorităților societății politice – democratic alese sau legal instituite – de a stabili cadrul normativ privind organizarea, funcționarea și responsabilitățile forțelor armate, de a fixa limitele lor de acțiune, precum și de a verifica modul în care activitatea acestora este conformă

dispozițiilor legii și hotărârilor autorităților competente, iar cheltuirea banului public și administrarea patrimoniului încredințat armatei sunt de o manieră conformă legislației în vigoare.

Pornind de la diversitatea operațiunilor desfășurate în acest scop, dar și de la complexitatea fenomenelor economico-financiare ce decurg în mod necesar din problematica prezentată, este nevoie mai mult ca oricând ca fiecare dintre acestea să fie ținute sub o strictă supraveghere din punct de vedere al corectitudinii, oportunității, eficienței, eficacității, economicității și buneii gestionări a patrimoniului aflat în administrarea armatei. Acesta se prezintă, pe scurt, ca reprezentând totalitatea drepturilor și obligațiilor cu valoare economică aparținând acesteia, precum și bunurile la care se referă. Totodată, apare ca o entitate economică și juridică de apropiere și gestiune a valorilor materiale și bănești ce omogenizează toate celelalte structuri, exprimă atât bunurile economice deținute cât și drepturile și obligațiile subiectului de drept și are ca substanță materială bunurile economice ca obiecte de drepturi și obligații cu o determinare existențială și una economică.

Trecerea la economia de piață, aderarea la structurile euroatlantice și mediul economic variabil impun abordarea controlului la nivelul fiecărei entități ca un sistem necesar, diferențiat și integrativ, renunțarea la vechile percepțe și luarea în considerare a unui alt cadru conceptual construit în raport cu interesele fiecărei entități.

Practica a dovedit că necesitatea controlului prezintă un caracter obiectiv, întrucât nici o activitate nu se poate desfășura cu randamentul scontat dacă lipsește controlul care să contribuie la îmbunătățirea disciplinei în toate domeniile de activitate, instaurarea unui climat de ordine și disciplină în gospodărirea valorilor materiale și bănești, respectarea și aplicarea fermă și intransigență a legislației de către toți membrii societății indiferent de locul pe care îl ocupă.

Îndeplinirea obiectivelor entității militare trebuie realizate printr-o abordare sistemică și metodică, care să evalueze și să îmbunătățească eficiența și eficacitatea sistemelor de conducere, bazat pe gestiunea riscului, controlului și a proceselor de administrare. Reglementările actuale acceptate de Comisia Europeană și armonizată cu sistemele similare ale țărilor membre ale Uniunii Europene sunt moderne, nelăsând loc de interpretări.

Cunoscând foarte bine misiunea generală a armatei, dar și faptul că pentru îndeplinirea acesteia toate bunurile și fondurile puse la dispoziție provin de la bugetul de stat (și deci de la fiecare contribuabil), problema utilizării acestui patrimoniu reprezintă astăzi, mai mult ca oricând, o prioritate a întregului minister, dar și a societății în ansamblu.

Problematica economică aferentă activităților patrimoniale ale armatei a devenit, cum era de așteptat, din ce în ce mai amplă și diversificată, iar valorile și sumele utilizate au atins cote deloc de neglijat. Drept urmare și aspectele legate de apariția de erori, abuzuri, inechități, fraude și pagube au început să apară mai acut, ceea ce a determinat o atenție mai sporită asupra modalităților de prevenire sau eliminare a acestor fenomene de păgubire a patrimoniului unității și luarea măsurilor de creștere a performanțelor sistemelor de conducere și control financiar. Pentru aceasta formele de control manifestate în ultimii ani au cunoscut și vor trebui să cunoască noi valențe de ordin conceptual, organizatoric și al manifestării, astfel încât să răspundă cât mai bine necesităților obiective ale sistemului.

Dar, din dorința de a se ajunge la rezultatele dorite (oricare ar fi ele) activitățile de control au ajuns să sufocă, după părerea noastră, prin numărul și timpul alocat și totodată să devină ineficiente prin suprapunerea lor și inexistența unui realism în planificare și executare.

Astfel, s-a născut ideea prezentei cercetări științifice legate de existența și manifestarea formelor de control asupra patrimoniului aflat în administrarea armatei, cu scopul final de a identifica și propune, pe baza unor justificări pertinente, o serie de direcții de acțiune în vederea eficientizării acestor activități. În acest sens am avut în vedere formarea unei imagini generale referitoare la obiectul și arhitectura de ansamblu ale fiecărei forme de manifestare a controlului,

precum și facilitarea înțelegerii și utilizării metodologiei lor privind aplicarea principiilor și tratamentelor sintetice.

Elaborarea și implementarea unei concepții eficiente de organizare și exercitare a controlului financiar și a auditului public intern, ar avea, cu siguranță, ca impact pozitiv descoperirea precoce a eventualelor disfuncții și luarea timpurie a măsurilor de corecție ce se impun, evitându-se astfel agravarea unor stări de lucru negative.

Aceste forme de manifestare a controlului conduc cel mai bine la stăpânirea condițiilor economice și financiare în care se derulează activitatea instituției militare prin examinarea acțiunilor asupra efectelor financiare pe seama fondurilor publice sau a patrimoniului public, sub aspectul respectării cadrului normativ legal în vigoare și optimizarea gestiunii resurselor entității militare, ele jucând un rol major în prevenirea situațiilor de depășire a alocațiilor bugetare și de ineficientă gestionare a fondurilor și având ca scopul final atingerea și îndeplinirea în condiții de legalitate a obiectivelor și sarcinilor asumate / impuse prin planurile M.Ap.N.

Totodată, am considerat că acestea sunt cele mai fidele instrumente avute la dispoziție pentru cunoașterea situației patrimoniale asigurate cu ajutorul contabilității reale, operative și științific organizate, oferind conducerii o informare preventivă dinamică și reală, care să ridice valoarea concluziilor și calitatea deciziilor.

Prin urmare, controlul financiar și auditul public intern sunt necesare și utile în entitățile mari și mijlocii și în mod egal în cele mici, acestea confruntându-se deseori cu un număr sporit de dificultăți în procesul pregătirii pentru luptă și fiind obligate să folosească cu cât mai multă eficiență fondurile și patrimoniul public.

Elaborarea și executarea lor eficientă asigură evaluarea evenimentelor determinate de procesele interne, dar și deținerea controlului asupra activităților care consumă resursele și responsabilizarea în vederea obținerii performanțelor.

Plecând de la modul actual în care sunt concepute, organizate și desfășurate activitățile de control atât în plan național cât și în armatele României și a armatelor statelor membre NATO, consider că trebuie dezbătute și analizate câteva din aspectele teoretice și practice specifice pentru a le sublinia necesitatea, locul în dispozitivul informațional al instituției militare, principalele obiective și caracteristici care le definesc, poziția privilegiată în rândul instrumentelor aflate la îndemâna ordonatorilor de credite și mai ales o serie de metode, teorii moderne și direcții de eficientizare.

Pot afirma în continuare că, lipsa controlului financiar și a auditului public intern sau organizarea formală/defectuoasă a acestora conduce în cvasimajoritatea cazurilor la eliminarea transparenței și apariția condițiilor propice pentru manifestarea fraudei, profitându-se de slăbiciunile sistemului. Apreciez însă că, o dată sesizate elementele certe de fraudare a patrimoniului public, este mult mai periculoasă și nocivă intenția de acoperire a fenomenului sau de „cosmetizare” a acestuia, în tentativa de a li se da o conotație mult mai puțin gravă decât cea pe care o au în realitate.

Consider, astfel, că investigarea și aprofundarea domeniului controlului financiar și al auditului public intern asupra patrimoniului aflat în administrarea armatei, în condițiile situației actuale a acesteia, reprezintă o temă de cercetare de actualitate și interes deopotrivă pentru specialiștii în acest domeniu cât și pentru responsabilii instituției publice militare.

Fără a avea pretenția că problematicile în cauză sunt epuizate, demersul de față se constituie într-o încercare de a oferi câteva repere pentru organizarea modernă și eficientă atât a controlului financiar cât și a auditului public intern la nivelul organizației militare.

BIBLIOGRAFIE:

1. BOULESCU, Mircea, GHIȚĂ, Marcel – Control financiar, Editura Eficient, București, 1997;

2. Ordonanța Guvernului nr. 119 din 31 august 1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, cu modificările și completările ulterioare;
3. Legea nr.672 din 19 decembrie 2002 privind auditul public intern, cu modificările și completările ulterioare;
4. Ordinele de aplicare la specificul armatei a prevederilor referitoare la controlul financiar și auditul public intern;
5. Manualul de control financiar preventiv, Ministerul Finanțelor Publice, Direcția generală de control financiar preventiv;
6. Colecțiile de ziare și reviste tematice.